

Η εισαγωγή του ευρώ στην ελληνική οικονομία: Πρακτικές πλευρές

Γιάννη Στουρνάρα

*Προέδρου του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων
του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας*

Η υιοθέτηση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, του ευρώ, από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης της Συνθήκης θα γίνει την 1η Ιανουαρίου 1999. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δουβλίνου το Δεκέμβριο του 1996 καθώς και τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν ότι οι διαδικασίες επιλογής των κρατών-μελών που θα υιοθετήσουν το ευρώ την 1.1.1999 σύμφωνα με το άρθρο 109J (4) της Συνθήκης, θα ολοκληρωθούν στις αρχές Μαΐου του 1998, με βάση τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία του 1997.

Οι κρίσιμες ημερομηνίες του χρονοδιαγράμματος που αποφασίστηκε στη Μαδρίτη το Δεκέμβριο του 1995 για την εισαγωγή του ευρώ είναι οι ακόλουθες:

- Την 1η Ιανουαρίου 1999 θα γίνει ο αμετάκλητος καθορισμός των σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι του ευρώ των νομισμάτων των κρατών-μελών που θα αποτελέσουν την ΟΝΕ, ενώ το ευρώ θα “γεννηθεί” ως νόμισμα με λογιστική (όχι δηλαδή φυσική) μορφή. Τα εθνικά κέρματα και χαρτονομίσματα θα συνεχίσουν να κυκλοφορούν. Η εξαγγελία των διμερών, συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών-μελών αποφασίστηκε να γίνει την ημερομηνία επιλογής των κρατών-μελών που θα αποτελέσουν την ΟΝΕ, δηλαδή περισσότερο από έξι μήνες πριν τον αμετάκλητο καθορισμό των ισοτιμιών έναντι του ευρώ. Επίσης, την 1η Ιανουαρίου 1999 θα αρχίσει η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη χάραξη και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στην ΟΝΕ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα οριστεί μετά τις αρχές Μαΐου 1998 από τα κράτη-μέλη που θα επιλεγούν να συμμετάσχουν στην ΟΝΕ.

- Την 1η Ιανουαρίου 2002, τα ευρώ-κέρματα και ευρώ-χαρτονομίσματα θα κυκλοφορήσουν σε φυσική μορφή, ενώ θα αρχίσει η απόσυρση των εθνικών νομισμάτων, η οποία υπολογίζεται να ολοκληρωθεί το πολύ σε έξι μήνες. Δηλαδή το τέλος Ιουνίου του 2002 υπολογίζεται να έχει ολοκληρωθεί η μετάβαση στο

νέο νόμισμα, το ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία που καλύπτει τη μετάβαση στο ευρώ περιλαμβάνεται στα δύο σχέδια κανονισμών που υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στις 12 Δεκεμβρίου 1996.

Ο πρώτος κανονισμός, ο οποίος στηρίζεται στο άρθρο 235 της Συνθήκης, προβλέπει την ανταλλαγή ECU με ευρώ σε αναλογία ένα προς ένα, τη “συνέχεια” των συμβάσεων (continuity of contracts) καθώς και όλες τις τεχνικές λεπτομέρειες για τους συντελεστές μετατροπής των νομισμάτων.

Ο δεύτερος κανονισμός, ο οποίος στηρίζεται στο άρθρο 109L (4) της Συνθήκης, περιλαμβάνει τις λεπτομέρειες της κυκλοφορίας των ευρωκερμάτων και ευρω-χαρτονομισμάτων, τη νομική βάση που θα διέπει τη λεγόμενη μεταβατική περίοδο, δηλαδή την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 31 Δεκεμβρίου 2001 κατά την οποία θα υπάρχει το ευρώ σε λογιστική μορφή στα κράτη-μέλη που θα ξεκινήσουν την ONE αλλά παράλληλα ο κύριος όγκος των συναλλαγών θα συνεχίσει να γίνεται σε εθνικά νομίσματα, καθώς και θέματα που σχετίζονται με τη μετατροπή του χρέους σε ευρώ. Οι γενικοί κανόνες που θα ισχύσουν κατά τη μεταβατική περίοδο είναι ότι οι ιδιώτες δεν θα είναι υποχρεωμένοι να κάνουν τις συναλλαγές τους σε ευρώ ακόμα και αν παρέχεται η σχετική δυνατότητα (αρχές της μη υποχρέωσης αλλά και της μη απαγόρευσης) ενώ οι νομικές πράξεις θα εκτελούνται στο νόμισμα που είναι εκφρασμένες.

Η ελληνική οικονομία, παρά τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια, δεν αναμένεται να είναι μεταξύ των κρατών-μελών που θα ξεκινήσουν την ONE την 1.1.1999, αν και αυτό θα αποφασιστεί στις αρχές Μαΐου του 1998 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με βάση την ερμηνεία των κριτηρίων σύγκλισης και τη σχετική επίδοση των κρατών-μελών. Σύμφωνα με τα κριτήρια σύγκλισης της Συνθήκης, η είσοδος ενός κράτους-μέλους στην ONE απαιτεί τη συμμετοχή του νομίσματός του στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος για τουλάχιστον δύο έτη πριν από την έναρξή του στη

ζώνη του ευρώ. Η είσοδος της δραχμής στο ΜΣΙ στις 14 Μαρτίου 1998 ικανοποιεί την προϋπόθεση αυτή και σηματοδοτεί την αρχή της αντίστροφης μέτρησης για την είσοδο της Ελλάδος στην ONE. Η χώρα μας αναμένεται να ικανοποιεί τα δημοσιονομικά κριτήρια σύγκλισης της Συνθήκης το 1998 και τα λοιπά κριτήρια (κυρίως το κριτήριο του πληθωρισμού) το 1999. Επίσημως έχει δηλωθεί ότι η επιθυμητή ημερομηνία συμμετοχής μας στην ONE είναι η 1η Ιανουαρίου 2001, δηλαδή ένα χρόνο πριν την κυκλοφορία των ευρωνομισμάτων σε φυσική μορφή.

Πρέπει εδώ να τονιστούν δύο σημαντικά στοιχεία. Πρώτον, για τα κράτη-μέλη που δεν θα ξεκινήσουν την ONE την 1η Ιανουαρίου 1999 λόγω μη ικανοποίησης των κριτηρίων σύγκλισης (“member-states with a derogation”), το άρθρο 109K (2) της Συνθήκης προβλέπει ότι η άρση της αναστολής (derogation) συμμετοχής στην ONE μπορεί να γίνει με εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, είτε με πρωτοβουλία της Επιτροπής και της ΕΚΤ είτε μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου κράτους-μέλους, και απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία.

Δεύτερον, το άτυπο Συμβούλιο των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Ecofin) του Nordwijk συμφώνησε την άνοιξη του 1997 ότι για τα κράτη-μέλη που θα συμμετάσχουν στην ONE μετά την 1η Ιανουαρίου 1999 θα ισχύσουν δύο αρχές: Η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η αρχή της διευκόλυνσης. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει ότι τα κριτήρια επιλογής θα είναι τα ίδια με αυτά της πρώτης ομάδας κρατών-μελών. Η αρχή της διευκόλυνσης σημαίνει ότι οι διαδικασίες μπορεί να επιταχυνθούν, δηλαδή ο χρόνος που μεσολαβεί από τη στιγμή της επιλογής μέχρι τη συμμετοχή στην ONE μπορεί να συντημηθεί σημαντικά, αφού η μεν ΕΚΤ θα λειτουργεί ήδη η δε εμπειρία των κρατών-μελών που θα ξεκινήσουν την ONE την 1η Ιανουαρίου 1999 μπορεί να αξιοποιηθεί προς όφελος των επομένων.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι από τυπικής πλευράς η 1η Ιανουαρίου 2001 είναι μία ρεαλιστική ημερομηνία έναρξης συμμετοχής της χώρας μας στην ONE, υπό την προϋπόθεση βέβαια της εκπλήρωσης των κριτηρίων

σύγκλισης το 1999. Παράλληλα, αυτό σημαίνει ότι για την Ελλάδα η μεταβατική περίοδος (δηλαδή η περίοδος κατά την οποία θα έχει μεν εισαχθεί το ευρώ σε λογιστική μορφή αλλά ο κύριος όγκος των συναλλαγών θα γίνεται σε δραχμές υπό αμετάκλητη σταθερή ισοτιμία ως προς το ευρώ) θα είναι ένας χρόνος, και ότι το ευρώ σε φυσική μορφή (χαρτονομίσματα και κέρματα) θα εισαχθεί στη χώρα μας ταυτόχρονα με την εισαγωγή του στα κράτη-μέλη που θα ξεκινήσουν την ΟΝΕ την 1η Ιανουαρίου 1999.

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν αναμένεται να συμμετάσχει στην ομάδα των κρατών-μελών που θα ξεκινήσουν την ΟΝΕ την 1η Ιανουαρίου 1999, θα υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχέδιο μετάβασης στο ευρώ έως τον Μάιο του 1998. Ήδη, από τον Απρίλιο του 1997, λειτουργούν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ομάδες εργασίας με σκοπό την προετοιμασία της Δημόσιας Διοίκησης, την κωδικοποίηση της Κοινοτικής Νομοθεσίας, τη διερεύνηση των επιπτώσεων του ευρώ στις δημοσιονομικές λειτουργίες του Κράτους καθώς και τη διενέργεια πιλοτικών εφαρμογών του ευρώ σε συγκεκριμένους τομείς όπως στον προϋπολογισμό, το δημόσιο χρέος, τους μισθούς και τις συντάξεις. Παράλληλα, η Μονάδα Οικονομικής Ανάλυσης του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και οι υπηρεσίες της Τραπεζής της Ελλάδος έχουν συνεργασία με το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών και την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών για τεχνικά θέματα που σχετίζονται με το ευρώ.

Από τον Ιανουάριο του 1998 δημιουργείται Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για τη μετάβαση στο ευρώ υπό την προεδρία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Η Επιτροπή αυτή θα έχει την ευθύνη της προετοιμασίας της ελληνικής οικονομίας για τη μετάβαση στο ευρώ, το συντονισμό των ενεργειών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και την ευθύνη του προγράμματος ενημέρωσης της κοινής γνώμης με σκοπό την εισαγωγή του ευρώ στην ελληνική οικονομία την 1η Ιανουαρίου 2001. Επίσης η Επιτροπή αυτή θα

είναι υπεύθυνη για την έγκαιρη αναγνώριση των απαραίτητων προσαρμογών του υπάρχοντος νομικού πλαισίου για την εισαγωγή του ευρώ.

Η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή καθώς και οι υποεπιτροπές που θα λειτουργήσουν υπό την αιγίδα της θα προετοιμάσουν την εισαγωγή του ευρώ κυρίως στους εξής τομείς:

Δημοσιονομικός Τομέας και Δημόσιο Χρέος

Από 1.1.2001 το Υπουργείο Οικονομικών θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει πληροφόρηση για τους βασικούς δημοσιονομικούς λογαριασμούς σε ευρώ, αν και ο Προϋπολογισμός θα συνεχίσει να καταρτίζεται σε δραχμές έως την 1.1.2002. Παράλληλα, οι λογαριασμοί του Υπουργείου Οικονομικών στην Τράπεζα της Ελλάδος θα τηρούνται σε ευρώ, ενώ οι συναλλαγές μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών, Τραπεζής Ελλάδος και εμπορικών τραπεζών θα γίνονται επίσης σε ευρώ. Όλες οι άλλες συναλλαγές του Υπουργείου Οικονομικών θα γίνονται σε δραχμές.

- Από 1.1.2002 όλες οι συναλλαγές θα γίνονται σε ευρώ, ενώ όλοι οι λογαριασμοί του Υπουργείου Οικονομικών θα τηρούνται σε ευρώ. Από 1.1.2002 έως 30.6.2002 θα πρέπει να παρέχεται περιληπτική πληροφόρηση των λογαριασμών και σε δραχμές.

- Από 1.1.2001 και κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων και οι πληρωμές φόρων μπορεί να γίνονται είτε σε δραχμές είτε σε ευρώ (μέσω λογαριασμών του τραπεζικού συστήματος). Είναι αυτονόητο ότι ενδεχόμενη επιλογή του ευρώ ως μέσου πληρωμής θα είναι μόνιμη και δεν θα μπορεί να αλλάξει.

- Από 1.1.2002 η υποβολή φορολογικών δηλώσεων και οι πληρωμές φόρων θα γίνονται σε ευρώ.

- Από 1.1.2001 και κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου η μισθοδοσία και η πληρωμή συντάξεων θα συνεχίσουν να γίνονται σε δραχμές, ενώ από 1.1.2002 όλες οι πληρωμές θα γίνονται σε ευρώ.

- Από 1.1.2001 οι νέες εκδόσεις κρατικών τίτλων (ομολόγων και εντόκων γραμματίων) που, αν δεν υπήρχε η ΟΝΕ, θα εκδίδονταν σε δραχμές ή σε

άλλο ευρωπαϊκό νόμισμα μετατρέψιμο σε ευρώ, θα πρέπει να εκδοθούν σε ευρώ. Επίσης τα άληκτα ομόλογα και έντοκα γραμμάτια που είναι εξοφλητέα σε δραχμές θα μετατραπούν σε ευρώ, και θα είναι εμπορεύσιμα στη δευτερογενή αγορά σε ευρώ. Για εκείνους τους πελάτες που κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (όχι όμως μετά την 1.1.2002) επιθυμούν να συναλλάσσονται σε δραχμές θα πρέπει να προβλεφθεί η ύπαρξη ανάλογης ευκολίας (facility) από το Υπουργείο Οικονομικών, την Τράπεζα της Ελλάδος, το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και τον (υπό σύσταση) Οργανισμό Διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους.

- Από 1.1.2002 όλες οι εκδόσεις τίτλων και οι εξοφλήσεις υποχρεώσεων θα γίνονται σε ευρώ, ενώ θα καταργηθούν οι μεταβατικές ευκολίες συναλλαγής και εξόφλησης τίτλων σε δραχμές.
- Τα υπάρχοντα συστήματα πληροφορικής του δημόσιου τομέα πρέπει να προσαρμοστούν έγκαιρα ώστε να ανταπεξέλθουν στις αλλαγές που αναφέρθηκαν προηγουμένως, ενώ για την αγορά των νέων προγραμμάτων πρέπει να υπάρξει μέριμνα απεικόνισης ή μετατροπής των ποσών σε ευρώ. Επίσης στα υπό τοποθέτηση συστήματα πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών (TAXIS, Σύστημα Τελωνείων, Σύστημα Θησαυροφυλακίου) θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη δυνατότητας χρήσης του ευρώ. Επί πλέον η προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής στο ευρώ θα ήταν σκόπιμο να συνδυαστεί με την επίλυση του προβλήματος του έτους 2000⁽¹⁾.

Νομισματικός τομέας και τράπεζες

- Από 1.1.2001 η Τράπεζα της Ελλάδος θα αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και η νομισματική πολιτική στη χώρα μας θα ασκείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), όπως άλλωστε σε όλη τη “ζώνη ευρώ” από 1.1.1999. Οι παρεμβάσεις της Τραπεζής της Ελλάδος (κατ’ εντολή της ΕΚΤ) στην αγορά χρήματος και στην αγορά συναλλάγματος θα γίνονται σε ευρώ. Οι

λογαριασμοί που θα τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος από τράπεζες και πιστωτικούς οργανισμούς, καθώς και από το Υπουργείο Οικονομικών θα είναι εκφρασμένοι σε ευρώ. Τέλος, οι νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές θα πρέπει να παρέχονται σε ευρώ.

- Από 1.1.2001 όλες οι τράπεζες και οι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί θα πρέπει να είναι σε θέση να δέχονται καταθέσεις και να πραγματοποιούν πληρωμές είτε σε δραχμές είτε σε ευρώ. Οι πελάτες θα μπορούν να μετατρέπουν το νόμισμα οποιουδήποτε κράτους-μέλους στο νόμισμα οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους χρησιμοποιώντας τις σταθερές και αμετάκλητες συναλλαγματικές ισοτιμίες, δηλαδή δεν θα υπάρχει διαφορά μεταξύ τιμής αγοράς και τιμής πώλησης για τα νομίσματα αυτά.
- Από 1.1.2002 όλες οι τραπεζικές υπηρεσίες θα παρέχονται εκπεφρασμένες σε ευρώ. Οι δραχμικοί λογαριασμοί θα μετατραπούν σε ευρώ υπό τη σταθερή και αμετάκλητη συναλλαγματική ισοτιμία, ενώ για την περίοδο μέχρι 1.7.2002 δραχμικά χαρτονομίσματα και κέρματα θα ανταλλάσσονται με ευρώ στη σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία.

Χρηματιστηριακές Συναλλαγές

- Από 1.1.2001 όλες οι συναλλαγές στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών σε μετοχές, ομόλογα κλπ θα εκφράζονται σε ευρώ. Για εκείνους τους πελάτες που επιθυμούν στη μεταβατική περίοδο (δηλαδή από 1.1.2001 μέχρι 1.1.2002) να συναλλάσσονται σε δραχμές, τα χρηματιστηριακά γραφεία θα πρέπει να μεταφράζουν τις συναλλαγές σε δραχμές, χρησιμοποιώντας την αμετάκλητη συναλλαγματική ισοτιμία δραχμής-ευρώ.
- Από 1.1.2002 όλες οι συναλλαγές θα γίνονται

⁽¹⁾ Το πρόβλημα του έτους 2000 οφείλεται στο ότι πολλά συστήματα πληροφορικής καταγράφουν τα δύο μόνο τελευταία ψηφία μιας χρονολογίας. Κατά συνέπεια είναι απαραίτητη η έγκαιρη προσαρμογή των συστημάτων και των προγραμμάτων μηχανογράφησης για τη δυνατότητα αναγνώρισης χρονολογιών μετά το 1999.

σε ευρώ.

Επιχειρηματικός Τομέας

- Την 1.1.2002 όλες οι επιχειρήσεις πρέπει να έχουν προσαρμόσει τα λογιστικά και μηχανογραφικά τους συστήματα ώστε να είναι σε θέση να συναλλάσσονται σε ευρώ. Αν και κατά τη μεταβατική περίοδο δεν είναι υποχρεωτικές οι συναλλαγές σε ευρώ, εκείνες οι επιχειρήσεις που είναι εκτεθειμένες στο διεθνή ανταγωνισμό είναι σκόπιμο να είναι έτοιμες να συναλλάσσονται και σε ευρώ από 1.1.2001.
- Σύμφωνα με την οδηγία 90/604/ΕΟΚ, από 1.1.1999 οι επιχειρήσεις όλων των κρατών-μελών θα έχουν το δικαίωμα να δημοσιοποιούν τα λογιστικά τους στοιχεία και σε ευρώ.
- Από 1.1.2001 όλες οι επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα της διπλής τιμολόγησης των προϊόντων τους. Η επίδειξη δύο τιμών (σε δραχμές και σε ευρώ) κατά τη μεταβατική περίοδο θα προσατέψει τους καταναλωτές από “κρυφές” αυξήσεις των τιμών και τις συνεπαγόμενες πληθωριστικές πιέσεις. Επίσης θα μετριάσει τις αρνητικές συνέπειες για τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων από την αυξημένη αβεβαιότητα των καταναλωτών κατά τη μεταβατική περίοδο.

Η υιοθέτηση του ευρώ από τη χώρα μας συνεπάγεται πολλαπλά οικονομικά και πολιτικά οφέλη. Νομισματική και συναλλαγματική σταθερότητα, χαμηλό πληθωρισμό και επιτόκια, χαμηλό κόστος τραπεζικής διαμεσολάβησης και, συνεπώς, ευνοϊκές συνθήκες για υψηλότερη ανάπτυξη. Επί πλέον, τα κράτη-μέλη που θα υιοθετήσουν το ευρώ θα αποτελέσουν μια *de facto* νέα θεσμική και πολιτική οντότητα σε μία υπό διεύθυνση Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία οντότητα η χώρα μας έχει κάθε συμφέρον να συμμετάσχει ως μέλος το συντομότερο δυνατόν.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν επιχειρήματα σύμφωνα με τα οποία η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) δεν έχει εξασφαλισμένη βιωσιμότητα. Το μείγμα

οικονομικής πολιτικής που ακολουθείται από τα περισσότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ορισμένες θεσμικές ρυθμίσεις (Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης) μεροληπτούν σε βάρος της ανάπτυξης και της απασχόλησης, ενώ οι αναδιανεμητικοί μηχανισμοί και ο Κοινοτικός Προϋπολογισμός και η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού θεωρούνται από πολλούς ανεπαρκείς για τη στήριξη του εγχωριμίου της ΟΝΕ. Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορεί να αγνοηθούν και πρέπει να οδηγήσουν, έστω και σταδιακά, στις απαραίτητες βελτιώσεις. Δεν μπορούν όμως, κατά την άποψη του γράφοντος, να ανατρέψουν το θετικό ισοζύγιο από την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος, του ευρώ, σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση. Κατά μείζονα λόγο δεν μπορούν να ανατρέψουν το θετικό ισοζύγιο για τη χώρα μας, όπως η πρόσφατη εμπειρία έχει δείξει, στο βαθμό μάλιστα που το μεγαλύτερο μέρος του κόστους προσαρμογής στα κριτήρια σύγκλισης το έχει ήδη υποστεί η ελληνική κοινωνία.

Οι απαιτούμενες επενδύσεις που πρέπει να γίνουν για την εισαγωγή του ευρώ τα επόμενα τρία χρόνια θα αποσβεστούν από τα οφέλη που θα προκύψουν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις αναμένεται να είναι οι άμεσα κερδοσήμενοι (χαμηλότερα επιτόκια, χαμηλότερο κόστος τραπεζικής διαμεσολάβησης, συναλλαγματική σταθερότητα, εντονότερος ανταγωνισμός σε προϊόντα και υπηρεσίες και χαμηλότερο αντίστοιχο κόστος) ενώ τα καθαρά οφέλη για το δημόσιο και τις τράπεζες, που θα φέρουν και το σημαντικότερο βάρος των απαιτούμενων επενδύσεων, θα είναι περισσότερο μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα (χαμηλότερα επιτόκια, υψηλότερες επενδύσεις προς χρηματοδότηση, αύξηση κύκλου εργασιών, νέα τραπεζικά προϊόντα).

Η κατάργηση ορισμένων κερδοφόρων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την ύπαρξη πολλών νομισμάτων, η ανάδειξη νέων και η ανακατανομή ορισμένων άλλων δραστηριοτήτων είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει σε αλλαγές στους τομείς των τραπεζών και γενικότερα των

υπηρεσιών. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο επιχειρηματικός τομέας και ιδιαίτερα ο τραπεζικός αντιμετωπίζει μία σημαντική πρόκληση προσαρμογής. Όμως δεν υπάρχει επίσης αμφιβολία ότι η υιοθέτηση του ευρώ δεν είναι ένα παίγνιο μηδενικού αθροίσματος, αλλά μία σημαντικά ποιοτική μεταβολή με μεγάλα οφέλη για την ελληνική οικονομία.

□